
MATERIAŁY,
RECENZJE,
SPRAWOZDANIA,
VARIA

ZBYSŁAW DOBROWOLSKI

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie

Prawne uwarunkowania funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce

1. Wstęp

W dobie globalizacji, każde państwo zabiega o przyciągnięcie inwestorów, którzy nie tylko tworzą nowe miejsca pracy, ale także implementują na krajowy rynek nowe technologie, rozwiązania w zakresie organizacji i zarządzania. Te przesłanki legły u podstaw stworzenia w Polsce pod koniec ubiegłego wieku specjalnych stref ekonomicznych, tj. obszarów, na których prowadzenie działalności gospodarczej przebiega na nieco innych, bardziej atrakcyjnych warunkach, niż na pozostałym obszarze kraju. Obecnie funkcjonuje 14 specjalnych stref ekonomicznych, a wśród nich działająca głównie na terenie województwa lubuskiego Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna.

Celem niniejszego artykułu jest wskazanie na podstawowe aktualnie obowiązujące prawne uwarunkowania funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. Omawiając powyższe zagadnienie autor przedstawił m.in. unormowania wynikające z ustawy z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych¹, zwanej w dalszej części artykułu ustawą

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274, ze zm.

o strefach. Tekst pierwotny tejże ustawy² podlegał na przestrzeni minionych lat aż czternastu zmianom.

Oczywiście niektóre z postanowień znajdujących się w poprzednich wersjach ustawy obowiązuje nadal, na zasadzie praw nabytych. Konstatacja ta dotyczy także aktów niższej rangi wydanych na podstawie delegacji ustawowej. I tak na przykład Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, zwana w dalszej części artykułu – KSSSE, utworzona została na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 1997 r. w sprawie ustanowienia „Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej”³ W rozporządzeniu tym wprowadzono w okresie 8 lat sześć zmian. Rozporządzenie to utraciło moc z chwilą wprowadzenia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej⁴. To z kolei rozporządzenie, w którym wprowadzono pięć zmian utraciło moc z chwilą wprowadzenia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej⁵, które do tej chwili doczekało się już czterech zmian.

Wykazywanie ilości wprowadzanych zmian w rozporządzeniach Rady Ministrów nie ma na celu przedstawienia statystyki modyfikacji regulacji prawnych, ale uzmysłowienie, iż omówienie wszystkich zmian, pozwalających na zobrazowanie obowiązywania prawa w czasie, a zatem w ujęciu dynamicznym, choć zapewne interesujące, nie jest możliwe w krótkim artykule.

Z uwagi na chęć przedstawienia analizowanej problematyki w sposób zwięzły, uwzględniając uwarunkowania redakcyjne, a jednocześnie mając na uwadze zakładany cel artykułu, autor nie omawia szczegółowo poprzedniego stanu prawnego i nie analizuje wszystkich zmian wprowadzonych w przepisach prawa w okresie ostatnich dwudziestu lat⁶.

² Opublikowany w Dz.U. z 1994 r. Nr 123, poz. 600.

³ Dz.U. Nr 135, poz. 904, ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 222, poz. 2252, ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 236, poz. 1704, ze zm.

⁶ Problematyka funkcjonowania stref przedstawiona została m.in. w: P. Hajduga, Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na Dolnym Śląsku w latach 1997-2005, [w:] Ekonomiczne i organizacyjne instrumenty wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego, red. B. Filipiak, Szczecin 2007, t. 2, s. 115-125; B. Biernat, Krajowe i międzynarodowe uwarunkowania prawne udzielania pomocy publicznej w Polsce – przypadek specjalnych stref ekonomicznych, [w:] Ekonomiczne i organizacyjne instrumenty wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego, red. B. Filipiak, Szczecin 2007, t. 2, s. 109-118; W. Piąkowski, Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna – wpływ na lokalny rynek pracy, [w:] Transformacja systemowa w Polsce: oceny i perspektywy: materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Katedrę Gospodarki

2. Specjalne strefy ekonomiczne jako narzędzie kształtowania polityki ekonomicznej państwa

Władze państwowe tworzą politykę ekonomiczną świadomie oddziałując na gospodarkę – jej dynamikę, strukturę, funkcjonowanie, stosunki ekonomiczne, a także oddziałując na życie publiczne poprzez rozwiązywanie problemów społecznych⁷. W ramach polityki ekonomicznej realizowana jest m.in. polityka fiskalna, gdzie państwo dla realizacji określonych celów wpływa na wielkość wydatków rządowych w określonych obszarach życia publicznego, jak też stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe w celu zmiany sytuacji koniunkturalnej w gospodarce.

Polityka regionalna ma na celu racjonalną społecznie i efektywną ekonomicznie alokację zasobów ekonomicznych w ujęciu przestrzennym. Jej zadaniem jest niwelowanie dysproporcji w zagospodarowaniu przestrzennym kraju, aktywizowanie gospodarcze regionów o niskich dochodach i wysokiej stopie bezrobocia, zapewnienie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej niezbędnej dla efektywnego funkcjonowania gospodarki we wszystkich regionach kraju. W ramach polityki sektorowej, obok polityki rolnej, handlowej, czy transportowej, istotne znaczenie ma polityka przemysłowa, której celem jest m.in. wspieranie rozwoju przedsiębiorczości⁸.

Władza państwowa, jako podmiot polityki gospodarczej, oddziałuje na społeczny proces ekonomiczny, w którym uczestniczą liczne i jakościowo różne

Regionalnej oraz Katedrę Polityki Ekonomicznej i Programowania Rozwoju Akademii Ekonomicznej w Krakowie (Krynica, 12-13 czerwca 2000 r.), red. Z. Szymła, Kraków 2002, s. 179-188; B. Policha, Polityka regionalna przez pryzmat specjalnych stref ekonomicznych, [w:] Atrakcyjność inwestycyjna regionu, red. A. Kopczyk, M. Proniewski, Białystok 2005, s. 105-115; W. Jarczewski, Pozyskiwanie inwestorów do gmin, Warszawa 2006, s. 72-82; Programy pomocowe oraz dotacje UE dla przedsiębiorstw 2007-2013, red. M. Burnat-Mikosz, M. Gwizda, M. Kosewska-Kwaśny, Warszawa 2007, s. 52-61; J. Gwizdała, S. Susmarski, Rola specjalnych stref ekonomicznych we wspieraniu rozwoju regionalnego na przykładzie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej [w:] Ekonomiczne i organizacyjne instrumenty wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego, red. B. Filipiak, 2007, t. 2, s. 107-115; R. Pastusiak, Zakłócenia w gospodarce wywołane funkcjonowaniem specjalnych stref ekonomicznych: Polska a inne kraje, [w:] Polityka wzrostu gospodarczego w Polsce i Unii Europejskiej: polityka ekonomiczna a wzrost gospodarczy, red. J. L. Bednarczyk, S. I. Bukowski, W. Przybylska-Kapuścińska, Warszawa 2008, s. 281-293.

⁷ *Polityki gospodarcza*, red. B. Winiarski, Warszawa 2006, s. 18.

⁸ A. Becla, S. Czaja, M. Grafowska, R. Jakubowski, R. Jończy, *Elementy makroekonomii*, Wrocław 2002, s. 182-192.

jednostki organizacyjne, w tym przedsiębiorstwa przemysłowe⁹, a narzędziem do kształtowania polityki ekonomicznej są specjalne strefy ekonomiczne.

Prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej jest korzystne dla przedsiębiorców. I tak, dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy przez osoby prawne lub osoby fizyczne są zwolnione od podatku dochodowego, odpowiednio na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych¹⁰ lub w przepisach ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych¹¹. Zasady zwolnień z podatku dochodowego i podatku od nieruchomości uregulowane są przepisami ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw¹².

Przedsiębiorcy działający na terenie specjalnej strefy ekonomicznej mogą korzystać z pomocy publicznej, udzielanej zgodnie z art. 2 pkt 12 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹³ przez organ administracji publicznej. Należy w tym miejscu odnotować, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców¹⁴ organem publicznym jest organ administracji rządowej, inny organ państwowy, organ jednostki samorządu terytorialnego lub związku tych jednostek, a także inny podmiot, który z mocy prawa lub na podstawie czynności prawnej realizuje zadania z zakresu administracji publicznej.

A zatem organ administracji publicznej może udzielać pomocy publicznej, która ma charakter pomocy indywidualnej, programów pomocowych, pomocy udzielanej na podstawie wyłączeń grupowych, regionalnej, pomocy *de minimis*.

Formą pomocy publicznej jest także dofinansowanie ze środków Funduszu Strefowego nowych inwestycji związanych z utworzeniem lub rozbudową przedsiębiorstwa, jak również z rozpoczęciem w przedsiębiorstwie działań prowadzących do zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego,

⁹ J. Kornai, *Anti-Equilibrium. Teoria systemów gospodarczych. Kierunki badań*, Warszawa 1977, s. 23-24, 68-72; *Polityki gospodarcza*, red. B. Winiarski, *op.cit.*, s. 27.

¹⁰ Dz. U. z 2000 r. Nr 54 poz. 564 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2000 r. Nr 14 poz. 176 ze zm.

¹² Dz. U. Nr 188, poz. 1840, z 2006 r. Nr 141, poz. 997.

¹³ Dz. U. z 2007 r. Nr 59 poz. 404 ze zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 191 poz. 1411 ze zm.

zmian wyrobu lub usługi, w tym także zmian w zakresie sposobu świadczenia usług, z wyłączeniem kosztów uwzględnionych przy ustaleniu dopuszczalnej wielkości pomocy publicznej.

Organem udzielającym wsparcia nowej inwestycji jest minister ds. gospodarki, który na wniosek podatnika albo przedsiębiorcy, zawiera umowę z otrzymującym wsparcie. W umowie tej określa się wartość i harmonogram inwestycji oraz liczbę zatrudnionych pracowników, wielkość i szczegółowe przeznaczenie, jak też zasady rozliczania wsparcia i przyczyny zwrotu udzielonego wsparcia.

Minister ds. gospodarki w drodze decyzji odmawia udzielenia wsparcia, jeżeli jego udzielenie w istotny sposób prowadziło do uprzywilejowania niektórych przedsiębiorców lub produkcji niektórych towarów.

Zasady określające warunki udzielania wsparcia, koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą z tytułu nowej inwestycji, maksymalną dopuszczalną wielkość pomocy, rodzaje działalności gospodarczej, na którą nie udziela się wsparcia, sposób i terminy przekazywania przez Bank Gospodarstwa Krajowego udzielonego wsparcia na rachunek wskazany przez podatnika lub przedsiębiorcę oraz informowania o tym fakcie naczelnika urzędu skarbowego, właściwego w sprawach podatku dochodowego podatnika określają przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie udzielenia wsparcia nowej inwestycji z Funduszu Strefowego¹⁵.

3. Zasady i tryb ustanawiania specjalnych stref ekonomicznych oraz zasady prowadzenia działalności gospodarczej na terenie stref

Zasady i tryb ustanawiania specjalnych stref ekonomicznych, jak też zasady zarządzania tymi strefami oraz prowadzenia na ich terenie działalności gospodarczej określają przepisy, przywołanej we wstępie artykułu, ustawy o strefach. W myśl art. 2 tejże ustawy specjalną strefą ekonomiczną jest wyodrębniona zgodnie z przepisami tej ustawy, niezamieszkała część terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na której terenie może być prowadzona działalność gospodarcza na zasadach określonych ustawą.

Specjalna strefa ekonomiczna pod względem prawnym stanowi zatem administracyjnie wyodrębnioną część terytorium państwa, w obrębie której z uwagi na jej szczególne przeznaczenie, obowiązuje specjalny system norm

¹⁵ Dz. U. Nr 59 poz. 409 ze zm.

prawnych, wprowadzony aktem ustanawiającym strefę, przy czym normy te mają zabezpieczyć, tzn. umożliwić lub ułatwić, realizowanie zadań i celów gospodarczych państwa. Specjalna strefa ekonomiczna jest instytucją prawa administracyjnego, mającą – ogólnie rzecz biorąc – wszelkie cechy obszaru specjalnego¹⁶.

Ustawodawca wskazuje na cel ustanowienia specjalnej strefy ekonomicznej – chęć przyspieszenia rozwoju gospodarczego Polski, a także wymienia w postaci niezamkniętego katalogu sposoby osiągnięcia powyższego celu: rozwój określonych dziedzin działalności gospodarczej; rozwój nowych rozwiązań technicznych i technologicznych oraz ich wykorzystanie w gospodarce narodowej; rozwój eksportu; zwiększenie konkurencyjności wytwarzanych wyrobów i świadczonych usług; zagospodarowanie istniejącego majątku przemysłowego i infrastruktury gospodarczej; tworzenie nowych miejsc pracy; zagospodarowanie niewykorzystanych zasobów naturalnych z zachowaniem zasad równowagi ekologicznej.

Na podstawie delegacji ustawowej, specjalne strefy ekonomiczne ustanawia w drodze rozporządzenia Rada Ministrów. Wniosek w sprawie ich ustanowienia kieruje pod obrady Rady Ministrów minister właściwy ds. gospodarki, po wcześniejszym uzyskaniu opinii zarządu województwa oraz zgody rady gminy właściwej ze względu na położenie strefy. Minister ds. gospodarki dołącza do tego wniosku analizę przewidywanych skutków społecznych i ekonomicznych wynikających z ustanowienia specjalnej strefy ekonomicznej¹⁷.

Rada Ministrów określa w rozporządzeniu o utworzeniu specjalnej strefy ekonomicznej: 1) nazwę, teren i granicę strefy; 2) zarządzającą strefą;

¹⁶ M. A. Waligórski, *Administracyjnoprawna reglamentacja działalności gospodarczej w tzw. specjalnych strefach ekonomicznych*, [w:] *Studia Prawnicze*, nr 2 z 1997, s. 15.

¹⁷ Zob. art. 4 ustawy o strefach w brzmieniu obowiązującym od 4 sierpnia 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 118, poz. 746). W pierwotnym brzmieniu ustawy (Dz. U. z 1994 r. Nr 123, poz. 600) z wnioskiem do Rady Ministrów o ustanowienie specjalnej strefy ekonomicznej występował Minister Przemysłu i Handlu, który był zobowiązany do uzyskania opinii wojewody oraz zgody rady gminy (rad gmin) właściwej (właściwych) ze względu na położenie strefy. Minister Przemysłu i Handlu dołączał do wniosku nie tylko analizę przewidywanych skutków społecznych i ekonomicznych ustanowienia strefy, ale także pozostałe założenia planu rozwoju strefy. Kolejna zmiana wprowadzona od 1 stycznia 2001 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 117, poz. 1228) dotyczyła podmiotu wnoszącego pod obrady Rady Ministrów wniosek o ustanowienie strefy. I tak wniosek ten przedkładał minister właściwy do spraw gospodarki w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego.

3) okres na jaki ustanawia się strefę; 4) przedmioty działalności gospodarczej, na które nie będzie wydawane zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy; 5) maksymalną wielkość pomocy publicznej, którą można udzielić przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą na terenie strefy na podstawie zezwolenia; 6) warunki udzielania pomocy publicznej przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą na terenie strefy na podstawie zezwolenia; 7) warunki uznawania wydatków za te, które zostały poniesione na inwestycję na terenie strefy, a także ich minimalną wysokość; 8) koszty inwestycji uwzględniane przy obliczaniu wielkości pomocy publicznej dla przedsiębiorców, którzy uzyskali zezwolenie po dniu 31 grudnia 2000 r.; 9) sposób dyskontowania kosztów inwestycji i wielkości pomocy publicznej na dzień uzyskania zezwolenia¹⁸.

Specjalna strefa ekonomiczna może być ustanowiona wyłącznie na gruntach stanowiących własność zarządzającego, Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego, związku komunalnego lub będących w użytkowaniu wieczystym zarządzającego. Ustawa o strefach dopuszcza w tym zakresie wyjątki. I tak, strefa może być ustanowiona także, jeżeli nabycie przez zarządzającego prawa do gruntów wynika z umowy zobowiązującej, która przewiduje ustanowienie strefy jako jedyny warunek nabycia.

Część strefy może obejmować grunty stanowiące własność lub użytkowanie wieczyste podmiotów innych niż zarządzający, Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, związek komunalny, za ich zgodą, w przypadku, gdy: 1) w ramach inwestycji prowadzonej na terenie strefy zostanie utworzona określona liczba nowych miejsc pracy lub zostaną poniesione nakłady inwestycyjne o określonej wartości; 2) w wyniku inwestycji będzie prowadzona działalność polegająca na uruchomieniu wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług; 3) inwestycja będzie dotyczyła usług: badawczo-rozwojowych, informatycznych, rachunkowości i kontroli ksiąg, w zakresie księgowości, z wyłączeniem deklaracji podatkowych, centrów telefonicznych; 4) realizacja rozpoczętej inwestycji będzie wymagała zwiększenia terenu strefy o nie więcej niż 2 ha.

Ustawodawca zobowiązał Radę Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych kryteriów dotyczących przedstawionych wyżej warunków, uwzględniając konieczność zróżnicowania kryteriów określonych w ust. 3 pkt 1 ustawy o strefach, w zależności od stopy bezrobocia w powiecie

¹⁸ Zob. m.in. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawie kostrzyńsko-słubickiej specjalnej strefy ekonomicznej (Dz. U. Nr 236 poz. 1704 ze zm.).

właściwym ze względu na położenie strefy, a także biorąc pod uwagę Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług.

Jak stwierdzono wcześniej przedsiębiorcy działający na terenie specjalnej strefy ekonomicznej mogą ubiegać się o udzielenie pomocy publicznej. Warunkiem *sine qua non* do korzystania z pomocy publicznej jest zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Zezwolenie może być udzielone, jeżeli podjęcie działalności na terenie strefy przyczyni się do osiągnięcia celów określonych w planie rozwoju strefy.

Zezwolenie, o którym mowa wyżej, określa przedmiot działalności gospodarczej oraz warunki dotyczące m.in.: zatrudnienia przez przedsiębiorcę przy prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie strefy określonej liczby pracowników przez określony czas; realizacji przez przedsiębiorcę inwestycji na terenie strefy o wartości przewyższającej określoną kwotę; terminu zakończenia inwestycji; maksymalnej wysokości kosztów kwalifikowanych inwestycji i dwuletnich kosztów kwalifikowanych pracy.

Ustalenie przedsiębiorców, którzy uzyskują zezwolenie, następuje w drodze przetargu lub rokowań podjętych na podstawie publicznego zaproszenia. Minister ds. gospodarki określił, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzenia, zasady i warunki przetargu lub rokowań, a także kryteria oceny zamierzeń, co do przedsięwzięć gospodarczych, które mają być podjęte przez przedsiębiorców na terenie strefy, uwzględniając m.in. stopień, w jakim wielkość, przedmiot i charakter ekonomiczny planowanych przez przedsiębiorcę przedsięwzięć gospodarczych na terenie strefy i warunków ich realizacji, przyczynią się do osiągnięcia celów ustanowienia strefy określonych w planie jej rozwoju¹⁹.

Zasady i warunki przeprowadzania przetargu lub rokowań, określone przez ministra ds. gospodarki, mają na celu zapewnienie transparentności podejmowanych działań, wyeliminowanie przypadków dyskryminacji podmiotów gospodarczych. I tak m.in. ogłoszenie w sprawie przetargu lub rokowań zamieszczane jest w codziennej prasie ogólnokrajowej oraz na stronie interneto-

¹⁹ Zob. na przykład rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 15 listopada 2004 r. w sprawie przetargów i rokowań oraz kryteriów oceny zamierzeń co do przedsięwzięć gospodarczych, które mają być podjęte przez przedsiębiorców na terenie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 254 poz. 2541). Rozporządzenie to zastąpiło rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie sposobu przeprowadzania, zasad i warunków przetargów lub rokowań oraz kryteriów oceny zamierzeń co do przedsięwzięć gospodarczych, które mają być podjęte przez przedsiębiorców na terenie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 37, poz. 438).

wej strefy w języku polskim oraz w jednym z języków powszechnie używanych w handlu międzynarodowym. Zaproszenie może być ogłoszone w prasie zagranicznej. Zaproszenie do przetargu lub rokowań zawiera w szczególności: określenie sposobu uzyskania specyfikacji istotnych warunków przetargu lub rokowań oraz cenę specyfikacji, jeżeli jej udostępnienie jest odpłatne; miejsce, termin składania i otwarcia ofert.

Oferty muszą być sporządzone w formie pisemnej w języku polskim i powinny zawierać, oprócz danych oferenta, w szczególności: wielkość, przedmiot i charakter ekonomiczny planowanych przez oferenta przedsięwzięć gospodarczych na terenie strefy i warunków ich realizacji (biznesplan, studium wykonalności); określone przez organizatora przetargu lub rokowań dokumenty, w tym potwierdzające kondycję finansową oferenta; wysokość oferowanej ceny z tytułu nabycia praw do nieruchomości lub innych składników majątkowych będących przedmiotem przetargu.

Mając na uwadze czas niezbędny do przygotowania oferty zakłada się, że wyznaczony termin składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni, licząc od dnia zaproszenia do przetargu lub rokowań. Z kolei mając na uwadze potrzebę zapewnienia jawności działania przyjęto, iż oferent powinien być niezwłocznie zawiadomiony przez organizatora przetargu lub rokowań o fakcie odrzuceniu jego oferty a także (na stronie internetowej strefy) o wyborze oferty.

Ocena zamierzeń co do przedsięwzięć gospodarczych, które mają być podjęte na terenie strefy, powinna być dokonana na podstawie następujących kryteriów:

- Przedmiotu i zakresu działalności gospodarczej oferenta prowadzonej dotychczas oraz działalności, której prowadzenie planuje na terenie strefy.
- Wartości i warunków realizacji przedsięwzięć gospodarczych, w tym inwestycji planowanych na terenie strefy.
- Udziału w tworzeniu i modernizacji infrastruktury gospodarczej w strefie.
- Udziału w powiązaniach gospodarczych, w tym kooperacyjnych, z przedsiębiorcami działającymi na terenie kraju.
- Zgodności przedsięwzięć gospodarczych planowanych na terenie strefy z celami rozwoju strefy oraz przedsięwzięciami gospodarczymi realizowanymi lub planowanymi na terenie strefy przez innych przedsiębiorców.
- Stopnia zagrożenia dla środowiska oraz planowanych przedsięwzięć w zakresie jego ochrony.

- Stopnia innowacyjności technologii przedsięwzięć i działalności planowanej na terenie strefy.

Jak już wcześniej nadmieniono posiadanie przez przedsiębiorców zezwolenia uprawnia do korzystania z pomocy publicznej. Zezwolenie to wydawane jest jednakże na czas określony, podlega zmianom lub może być cofnięte. I tak, zezwolenie wygasa z upływem okresu, na jaki została ustanowiona strefa. Na wniosek przedsiębiorcy minister ds. gospodarki stwierdza, w drodze decyzji, wygaśnięcie zezwolenia.

Zezwolenie może być cofnięte albo zakres lub przedmiot działalności określony w zezwoleniu może zostać ograniczony, jeżeli przedsiębiorca: zaprzestał na terenie strefy prowadzenia działalności gospodarczej, na którą posiadał zezwolenie; rażąco uchybił warunkom określonym w zezwoleniu; nie usunął uchybień stwierdzonych podczas kontroli jego działalności gospodarczej w terminie do ich usunięcia wyznaczonym w wezwaniu ministra ds. gospodarki.

Minister ds. gospodarki może, na wniosek przedsiębiorcy, po zasięgnięciu opinii zarządzającego strefą, zmienić zezwolenie. Zmiana ta nie może jednakże m.in.: 1) dotyczyć obniżenia poziomu zatrudnienia, określonego w zezwoleniu w dniu jego udzielenia, o więcej niż 20% ogółu zatrudnionych; 2) skutkować zwiększeniem pomocy publicznej.

4. Plany rozwoju specjalnych stref ekonomicznych

Minister ds. gospodarki w drodze rozporządzenia ustala plan rozwoju każdej specjalnej strefy ekonomicznej funkcjonującej w Polsce, uwzględniając analizę przewidywanych skutków społecznych i ekonomicznych wynikających z jej ustanowienia. W każdym z planów, uwzględniając walory regionu, w którym zlokalizowano strefę, jego zasoby i możliwości rozwojowe, ustala się w szczególności cele funkcjonowania strefy oraz działania służące ich osiągnięciu, jak też etapy rozwoju strefy. Oczywiście sformułowana w planie strategia rozwoju strefy ma zapewnić przyspieszony wzrost gospodarczy kraju pobudzony bodźcami proinwestycyjnymi.

Jak stwierdzono powyżej, specyfika regionu wpływa na cele strategiczne specjalnych stref ekonomicznych. I tak na przykład, w planie rozwoju Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej²⁰ uwzględniając specyfikę

²⁰ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 marca 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 43, poz. 258, ze zm.).

regionu, w jakim zlokalizowano strefę: duży poziom bezrobocia, słabe uprzemysłowienie oraz niski poziom produkcji rolnej spowodowany upadkiem państwowych gospodarstw rolnych, ustalono, iż celami strategicznymi (długofalowymi) istnienia KSSSE będą:

- Zahamowanie wzrostu bezrobocia, a następnie jego obniżenie poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w strefie oraz jej otoczeniu.
- Pobudzenie działalności produkcyjnej i usługowej w regionie poprzez stworzenie nowoczesnych ośrodków przemysłowych.
- Dywersyfikacja działalności gospodarczej.

Z kolei w przypadku strefy zlokalizowanej na obszarze województwa katowickiego, charakteryzującego się wysokim uprzemysłowieniem, wymagającym jednakże restrukturyzacji, a także poprawy stanu środowiska naturalnego, w przyjętym planie rozwoju Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (strefy katowickiej)²¹ ustalono, że rozwiązanie problemu restrukturyzacji dużego obszaru przemysłowego nastąpi poprzez realizację następujących celów strategicznych:

- Zmianę struktury przemysłowej regionu w kierunku odejścia od przemysłu ciężkiego na rzecz zdywersyfikowanej nowoczesnej struktury gospodarki.
- Utworzenie środowiska przyjaznego człowiekowi.

Ponadto, podobnie jak w przypadku KSSSE, celem strategicznym strefy katowickiej jest utworzenie nowych miejsc pracy.

Wśród sposobów osiągnięcia celów strategicznych w obu omawianych wyżej planach wymieniono pozyskanie inwestorów strategicznych wprowadzających nowoczesne technologie i wykorzystujących umiejętności ludzi, infrastrukturę, zaplecze badawczo-rozwojowe regionu, tworzących sieć kooperacyjną z innymi podmiotami gospodarczymi; preferowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na współpracę z rynkiem Unii Europejskiej; preferowanie inwestycji trwale związanych z obszarem strefy i generujących dużą liczbę miejsc pracy.

W omawianych wyżej planach wymieniono preferowane dziedziny działalności gospodarczej. W przypadku KSSSE wskazano na następujące dziedziny: przemysł chemiczny, przemysł tekstylny, przemysł motoryzacyjny, prze-

²¹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 kwietnia 1998 r. w sprawie ustalenia planu rozwoju Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Dz. U. Nr 70, poz. 459).

mysł elektroniczny, przemysł maszynowy i elektromechaniczny, produkcja materiałów budowlanych, produkcja i przetwórstwo papieru, produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych, usługi służące obsłudze przedsiębiorców działających w strefie i jej otoczeniu. Przyjęto również, ze względu na lokalizację strefy przy granicy z Niemcami i wysoki poziom infrastruktury komunikacyjnej, że preferowane są inwestycje w dziedzinie transportu i logistyki.

Z kolei w przypadku strefy katowickiej przyjęto, że najbardziej preferowanymi branżami powinny zostać branże wykorzystujące „kulturę techniczną” ludności regionu katowickiego z jednoczesnym stosowaniem rozwiązań nowoczesnych i przyjaznych środowisku naturalnemu. I tak m.in. produkcja: artykułów spożywczych i niektórych rodzajów napojów, metalowych elementów konstrukcyjnych, maszyn biurowych i komputerów, aparatury rozdzielczej i kontrolnej energii elektrycznej, elementów elektronicznych, instrumentów medycznych, precyzyjnych, pomiarowych i optycznych, gazów technicznych, pojazdów mechanicznych.

5. Zarządzanie strefą ekonomiczną

Zarządzającym specjalną strefą ekonomiczną może być spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w których Skarb Państwa albo samorząd województwa posiada większość głosów, które mogą być oddane na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników. Zasady działania wspomnianych wyżej spółek kapitałowych regulują przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych²².

Minister ds. gospodarki wykonuje kompetencje ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, w odniesieniu do spółek zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi (z wyłączeniem spółek, w których Skarb Państwa posiada 100% akcji lub udziałów).

Do zadań zarządzającego należy podejmowanie działań (oczywiście zgodnie z planem rozwoju strefy oraz regulaminem strefy) zmierzających do rozwoju działalności gospodarczej prowadzonej na terenie strefy, w szczególności: 1) umożliwianie przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie strefy używania i korzystania ze składników mienia położonych na obszarze strefy, których zarządzający jest właścicielem lub posiadaczem zależnym; 2) gospodarowanie urządzeniami infrastruktury gospodarczej i technicznej oraz innymi składnikami mienia, których zarządzający jest właścicielem lub posia-

²² Dz. U Nr 94 poz. 1037 ze zm.

daczem zależnym w sposób ułatwiający prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy; 3) świadczenie usług przedsiębiorcom prowadzącym działalność na obszarze strefy oraz tworzenie warunków do świadczenia usług przez osoby trzecie; 4) promowanie podejmowania przez przedsiębiorców działalności gospodarczej w strefie.

Zarządzający może zbywać przysługujące mu prawo własności nieruchomości i użytkowania wieczystego gruntów położonych na terenie strefy, jeżeli jest to zgodne z planem rozwoju strefy. Zarządzającemu służy prawo pierwokupu w zakresie prawa własności i użytkowania wieczystego położonych na obszarze strefy nieruchomości.

Organ właściwy na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²³, może powierzyć zarządzającemu w drodze umowy przygotowanie nieruchomości do sprzedaży oraz organizację i przeprowadzenie przetargu na zbycie tej nieruchomości.

Sposób wykonywania zarządu strefą przez zarządzającego określa regulamin strefy. Regulamin strefy wydaje zarządzający. Regulamin oraz zmiany regulaminu zatwierdza minister ds. gospodarki. Zarządzający doręcza regulamin strefy przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie strefy przy zawarciu umów (o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o strefach) a także podaje regulamin do wiadomości publicznej.

Zarządzający jest zwolniony od opłaty skarbowej z tytułu nabycia lub zbycia praw do nieruchomości położonych na terenie strefy. Rada Ministrów w rozporządzeniu tworzącym strefy może zwolnić od podatku dochodowego od osób prawnych dochody zarządzającego w części wydatkowanej w roku podatkowym lub roku po nim następującym na cele rozwoju strefy.

Ustawodawca dopuścił możliwość powierzenia zarządzającemu specjalną strefą ekonomiczną wydawania decyzji administracyjnych. I tak, na wniosek zarządzającego starosta, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, właściwy ze względu na położenie strefy może, za zgodą wojewody, powierzyć zarządzającemu prowadzenie, w tym wydawanie decyzji administracyjnych w pierwszej instancji, następujących spraw z zakresu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁴, dotyczących terenu strefy: wydawanie decyzji o pozwoleniu na budowę; przenoszenie pozwolenia na budowę na inną osobę; orzekanie o utracie ważności pozwolenia na budowę, przyjmowanie zawiadomień o zakończeniu budowy; wydawanie pozwoleń na użytkowanie obiektu budowlanego; udzielanie pozwolenia na zmianę sposobu użytkowania

²³ Dz. U. z 2004 r. Nr 261 poz. 2603 ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2006 r. Nr 156 poz. 1118 ze zm.

obiektu budowlanego lub jego części; nakazanie przeprowadzenia kontroli obiektu budowlanego i żądanie przedstawienia ekspertyzy stanu technicznego obiektu budowlanego.

Wydawane przez zarządzającego decyzje administracyjne podlegają normalnej kontroli instancyjnej. Decyzje wydawane w pierwszej instancji, w sprawach powierzonych przez starostę mogą być przedmiotem odwołania do II instancji. Zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy, wydane przez zarządzającego, posiada przymiot decyzji ostatecznej, a zastosowanie znajdzie art. 127 § 3 k.p.a.²⁵

Na wniosek zarządzającego rada gminy właściwej ze względu na położenie strefy może upoważnić zarządzającego do wydawania decyzji w sprawach ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dotyczących terenów położonych w strefie. Zasady wydawania decyzji o warunkach zabudowy reguluje ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym²⁶.

Ustawodawca dopuścił także możliwość powierzenia zarządzającemu specjalną strefą ekonomiczną spraw należących do właściwości ministra ds. gospodarki. I tak, zgodnie z art. 18 ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych minister ds. gospodarki wykonuje kontrolę działalności gospodarczej podmiotu, który uzyskał zezwolenie, w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o koncesjonowaniu działalności gospodarczej²⁷. Jednakże minister ds. gospodarki może w drodze rozporządzenia²⁸, powierzyć zarządzającemu:

- Udzielanie, w jego imieniu, zezwoleń, które są wydawane w drodze decyzji.
- Wykonywanie, w jego imieniu, bieżącej kontroli działalności przedsiębiorców, uwzględniając w szczególności przedmiot działalności oraz termin rozpoczęcia działalności w terminie określonym w zezwoleniu, limity zatrudnienia, a także nakłady inwestycyjne.

²⁵ M. Szydło, *Spółka akcyjna jako podmiot administracji publicznej*, [w:] Rejent, nr 5 z 2002, s. 112.

²⁶ Dz. U. Nr 80 poz. 717 ze zm.

²⁷ Zob. przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155 poz. 1095 ze zm.).

²⁸ I tak m.in. w drodze rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r. w sprawie powierzenia Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej S.A. udzielenia zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej oraz wykonywania bieżącej kontroli działalności przedsiębiorców na terenie Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz ustalenie zakresu tej kontroli (Dz. U. Nr 67 poz. 697).

W przypadku powierzenia zarządzającemu wykonania bieżącej kontroli, jest on upoważniony do dokonywania czynności kontrolnych przewidzianych dla organu koncesyjnego w przepisach o koncesjonowaniu działalności gospodarczej w zakresie ustalonym w rozporządzeniu ministra ds. gospodarki.

Powierzenie to przesunęło kompetencje i czyni z zarządzającego samodzielny podmiot administrujący. Stanowisko to uzasadnia ranga aktu prawnego, mocą którego kompetencja jurysdykcyjna zmienia swój podmiot wykonawczy. Akt ten jest źródłem prawa powszechnie obowiązującego, wydanym na podstawie szczegółowego upoważnienia ustawowego. Stanowi samoistną podstawę materialnoprawną do wydawania przez spółkę decyzji administracyjnych²⁹.

Na zarządzającym spoczywa obowiązek niezwłocznego zawiadomienia ministra właściwego do spraw gospodarki o powstaniu okoliczności, o których mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o strefach, tj. sytuacji, gdy przedsiębiorca zaprzestał na terenie strefy prowadzenia działalności gospodarczej, na którą posiadał zezwolenie, lub rażąco uchybił warunkom określonym w zezwoleniu, lub nie usunął uchybień stwierdzonych w toku poprzedniej kontroli, w terminie do ich usunięcia wyznaczonym w wezwaniu ministra właściwego do spraw gospodarki.

Zarządzającemu przyznano również uprawnienie do występowania do ministra właściwego do spraw gospodarki z wnioskiem o cofnięcie przedsiębiorcy zezwolenia, ograniczenie jego zakresu lub przedmiotu działalności określonego w zezwoleniu.

Z analizy przepisów ustawy o strefach wynika, że zarządzający jest podmiotem administrującym typu korporacyjnego. Ustanawiany jest on przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia i poddany nadzorowi Ministra Gospodarki. Swoje zadania realizuje zarówno w formach prawa publicznego (administracyjnego), jak i prywatnego (cywilnego). Działania te mają formę aktów prawnych lub czynności faktycznych³⁰.

²⁹ M. Szydło, *Spółka akcyjna jako podmiot administracji publicznej. Teza nr 2*, [w:] Rejent, nr 5 z 2002, s. 112.

³⁰ M. A. Waligórski, *Administracyjnoprawna reglamentacja działalności gospodarczej w tzw. specjalnych strefach ekonomicznych*, [w:] *Studia Prawnicze*, nr 2 z 1997, s. 15.

6. Zakończenie

Funkcjonowanie przedsiębiorstw w ramach specjalnych stref ekonomicznych stwarza szansę ożywienia gospodarczego wielu obszarów Polski, a co za tym idzie ograniczenia rozmiarów bezrobocia i ubóstwa. Stwarza także szansę skoku cywilizacyjnego poprzez absorpcję nowych technologii, zwiększania konkurencyjności gospodarki narodowej i jej powodzenia w warunkach globalizacji.

Specjalne strefy ekonomiczne rozwijają się w szybkim tempie, o czym może świadczyć wartość skumulowanych inwestycji – ponad 45 miliardów złotych. Według firmy doradczej KPMG, zmiany jakie wprowadzono w przepisach prawnych w 2008 r. polegające na zwiększeniu całkowitej dopuszczalnej powierzchni do 20 tys. ha i wydłużeniu okresu ich działania do 2020 r. stanowią istotne zachęty do lokowania inwestycji w strefach. W badaniu KPMG uczestniczyli inwestorzy prowadzący działalność gospodarczą na terenie specjalnych stref ekonomicznych. Ponad połowa respondentów pozytywnie oceniała swoją strefę, a 20% – bardzo pozytywnie. Firmy, które podjęły decyzję o działaniu w specjalnych strefach ekonomicznych są zadowolone z decyzji i chwalą sobie warunki prowadzenia działalności gospodarczej w strefach. Inwestorzy uważają jednak, że specjalne strefy ekonomiczne powinny zapewnić dodatkowe usługi, takie jak szkolenia, lepszą politykę informacyjną, doradztwo prawno-podatkowe oraz umożliwić ściślejszą współpracę z inwestorami.

W 2007 roku zmniejszyły się problemy ze znajdowaniem pracowników na stanowiska kierownicze i robotnicze, natomiast nadal trudno jest pozyskać inżynierów. Ponad połowa respondentów jako największą przeszkodę w prowadzeniu działalności wymienia niejasności związane z przepisami (głównie podatkowymi). Mają problemy z interpretacją przepisów, rozdzielania kosztów i przychodów opodatkowanych od kosztów i przychodów zwolnionych z podatków. Inwestorzy najwyżej oceniają strefę w Łodzi i w Wałbrzychu. Ponad 90% przedsiębiorstw działających na terenie Łodzi oceniło strefę jako dobrą lub bardzo dobrą. Strefa wałbrzyska uzyskała ponad połowę ocen bardzo dobrych. Najbardziej efektywną strefą w 2007 roku, pod względem wskaźników operacyjno-finansowych, była strefa pomorska, głównie dzięki dynamice wzrostu nakładów inwestycyjnych, tempa rozwoju miejsc pracy i wysokich nakładów na rozbudowę infrastruktury³¹.

³¹ W. Żółcińska, *Specjalne strefy ekonomiczne w rozkwicie*, CEO Magazyn Top Menedżerów IGD Poland S.A., Warszawa 2009. Zob. <http://ceo.cxo.pl/news/>.

Istnienie specjalnych stref ekonomicznych oprócz korzyści niesie ze sobą pewne zagrożenia. Strefy te istnieją jedynie przez określony czas. Pozytywny wpływ ich funkcjonowania, jakim jest ograniczenie skali bezrobocia może dotyczyć krótkiego okresu czasu, ponieważ przedsiębiorcy mogą napotkać na trudności wynikające z perturbacji na rynkach finansowych i dekonunktury.

Inne zagrożenie może wynikać z naruszenia zasad równowagi ekologicznej przy wykorzystywaniu zasobów naturalnych. W końcu, stworzenie specjalnych stref ekonomicznych i specjalnych warunków dla działających w nich przedsiębiorców może przyczynić się do zbyt daleko posuniętej przewagi konkurencyjnej tych przedsiębiorców w stosunku do innych podmiotów działających na ogólnych zasadach.

Z analizy przepisów prawnych wynika, iż spółki zarządzające strefami ekonomicznymi, zainteresowane istnieniem stref, posiadają znaczny zakres uprawnień. Ustawodawca dopuścił możliwość powierzenia zarządzającemu strefą spraw należących do właściwości ministra ds. gospodarki. W przypadku powierzenia zarządzający staje się samodzielnym podmiotem administrującym, posiadającym podstawę materialnoprawną do wydawania decyzji administracyjnych. Choć decyzje te podlegają normalnej kontroli instancyjnej, nabycie uprawnień dyskrecyjnych przez zarządzających strefami stwarza zagrożenie decyzyjnego dryfowania, a zatem sytuacji, w której interesy przedstawiciela – spółki zarządzającej mogą być odmienne od interesów mocodawcy – ministra ds. gospodarki.

Celem, jaki przyświecał twórcom pomysłu w Polsce specjalnych stref ekonomicznych było przyciągnięcie inwestorów do Polski i lokowanie ich na tych obszarach, gdzie panowało wysokie bezrobocie wynikające z upadku przestarzałych przedsiębiorstw, a także likwidacji państwowych gospodarstw rolnych. Tymczasem strefy zaczęły powstawać w miejscach wskazanych przez inwestorów, a zatem nie koniecznie tych, które wymagały ożywienia gospodarczego.

Powyższe uzmysławia, że należy zapewnić skuteczny monitoring społeczeństwa i państwa nad funkcjonowaniem samych stref ekonomicznych, a także działających w tych strefach przedsiębiorców.

Legal conditions of operations of special economic zones in Poland

S u m m a r y

In the age of globalization when individual countries undertake various actions in order to attract investors to implement new or modernize previously used technologies and create new workplaces, special economic zones were established in Poland where business operations are conducted on a little different conditions which are more attractive than in other areas of the country. The article presents the basic currently applicable legal conditions of the functioning of special economic zones. On the basis of the analysis of legal regulations it presents the benefits for entrepreneurs arising from conducting business operations in the special economic zones such as exemption from taxes on income generated from these operations or allowing the entrepreneurs to use public assistance, including the use of the Zone Fund to subsidize e.g. new investments connected with the creation or extension of the enterprise. The article also presents the tasks and rights of the entities managing the special economic zones. Finally, it lists the threats connected with operations of these zones.

Rechtliche Rahmenbedingungen für das Fungieren von Sonderwirtschaftszonen in Polen

Z u s a m m e n f a s s u n g

In der Ära der Globalisierung, wenn einzelne Staaten zahlreiche Aktivitäten unternehmen, um Investoren zu gewinnen, was zu der Implementierung von den neuen bzw. der Modernisierung der bisher verfügbaren Technologien dient und neue Arbeitsplätze schaffen soll, wurden Sonderwirtschaftszonen in Polen gebildet, auf deren Gebieten die Wirtschaftstätigkeit nach ein wenig anderen, attraktiveren Bedingungen als auf dem übrigen Staatsgebiet abläuft. Der Artikel präsentiert grundsätzliche, gültige rechtliche Rahmenbedingungen für das Fungieren von Sonderwirtschaftszonen. Auf Grund der Rechtsanalysen wurden die Vorteile für Unternehmer hervorgehoben, die aus der Wirtschaftstätigkeit auf dem Gebiet von Sonderwirtschaftszonen resultieren, solche wie Befreiung der Erträge aus dieser Wirtschaftstätigkeit von Einkommenssteuer oder Ermöglichung der Inanspruchnahme von öffentlichen Hilfsmitteln durch Unternehmer, darunter auch von den Hilfsmitteln des Zone-Fonds, um u.a. neue Investitionen zu subventionieren, die mit der Gründung oder dem Ausbau eines Unternehmens zusammenhängen. In dem Artikel wurden auch die Aufgaben und

Berechtigungen der juristischen und nicht-juristischen Personen vorgestellt, die die Sonderwirtschaftszonen verwalten. Anschließend wurden die Gefährdungen aufgewiesen, welche mit dem Fungieren der Sonderwirtschaftszonen zusammenhängen.

